

MEMORIU PENTRU RETRAGEREA PROIECTULUI DE MODIFICARE A "LEGILOR JUSTIȚIEI"

Guvernului României,

Domnului dr. Mihai Tudose,
Prim-ministru al Guvernului

Domnului prof. univ. dr. Tudorel Toader,
Ministrul Justiției

Excelențele Voastre,

La 23 august 2017, într-un document PowerPoint prezentat într-o conferință de presă, Ministrul Justiției a propus un set de modificări pentru "legile justiției" (Legea nr.303/2004, Legea nr.304/2004 și Legea nr.317/2004), fără studii de impact și fără o prealabilă consultare asupra unor aspecte legislative esențiale, pentru asigurarea transparenței decizionale, în raport cu magistrații (judecători și procurori) și societatea civilă.

Proiectul a fost comunicat Consiliului Superior al Magistraturii, iar în ședința din 28 septembrie 2017 Plenul a emis un aviz negativ asupra întregului proiect, ținând seama de voturile exprimate în numeroase adunări generale ale judecătorilor și procurorilor de la instanțe și parchete, în care au fost respinse, în proporție covârșitoare, între altele, toate modificările de esență ale proiectului legislativ, privind reorganizarea Inspecției Judiciare, ca structură cu personalitate juridică în cadrul Ministerului Justiției, modificările privind numirile la vârful justiției (procurorul general al Parchetului de pe lângă ÎCCJ, prim-adjunctul și adjunctul acestuia, procurorul șef al DNA, adjunctii acestuia, procurorii șefi de secție ai Parchetului de pe lângă ÎCCJ și ai DNA, precum și procurorul șef al DIICOT și adjunctii acestora), modificările propuse privind regimul răspunderii magistraților, modificările sistemului de recrutare a magistraților – limita de vârstă (30 de ani) pentru admitere la Institutul Național al Magistraturii și cerința vechimii în altă profesie juridică de minimum 5 ani, modificările privind examenele de promovare în funcții de execuție, menținerea bugetului instanțelor judecătorești la Ministerul Justiției, precum și înființarea în cadrul PÎCCJ a unei direcții specializate având competența exclusivă de efectuare a urmăririi penale pentru faptele săvârșite de către judecători și procurori, indiferent de natura și gravitatea acestora.

Astfel, în anul 2017, în condițiile în care România este supusă în continuare, la 10 ani de la aderarea la Uniunea Europeană, unui Mecanism de cooperare și verificare (MCV),¹ tocmai pentru alinierea justiției sale celor ale statelor cu tradiții istorice democratice, nu se mai poate accepta întoarcerea în timp, la reglementări

¹ Prin Decizia 2006/928/CE a Comisiei Europene din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui **Mecanism de cooperare și verificare a progresului realizat de România** în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției s-a reținut că au fost identificate de Comisia Europeană chestiuni rămase nerezolvate, în special în ceea ce privește responsabilizarea și eficiența sistemului judiciar din România.

legislative existente anterior anului 1989, prin readucerea justiției sub control politic și lărgirea nepermisă a atribuțiilor ministrului justiției.

Toate aceste modificări de esență propuse de Ministrul Justiției încalcă flagrant Mecanismul de cooperare și verificare, rapoartele sale constante și fundamentele unei magistraturi firești într-un stat democratic. Aceste propuneri, odată intrate în vigoare, vor influența cariera și activitatea profesională a magistraților pentru o perioadă îndelungată și vor produce dezechilibre în sistemul judiciar, aspecte ce au fost condamnate de Comisia Europeană în repetate rânduri.

Prin Decizia nr. 2 din 11 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a României a apreciat că, prin faptul că are calitatea de membru al Uniunii Europene, statului român îi revine obligația de a aplica acest mecanism și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru, în conformitate cu dispozițiile art.148 alin.(4) din Constituție, potrivit cărora "Parlamentul, Președintele României, Guvernul și autoritatea judecătorească garantează aducerea la îndeplinire a obligațiilor rezultate din actele aderării și din prevederile alineatului (2)".

Așadar, deși avizul Consiliului Superior al Magistraturii nu este, potrivit legii, unul obligatoriu, acesta nici nu poate fi nesocotit, desconsiderat, jurisprudența recentă a Curții Constituționale a României dezvoltând și accentuând în mod deosebit o nouă dimensiune a dispozițiilor art.1 alin.(5) din Constituție ("*În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*"), în sensul atașării conținutului său normativ a principiului colaborării loiale între instituțiile și autoritățile statului.² Prin urmare, inclusiv normele legislative ce prevăd avizul Consiliului Superior al Magistraturii trebuie interpretate în spiritul loialității față de Legea fundamentală și obligației autorităților publice de a aplica Mecanismul de cooperare și verificare și a da curs recomandărilor stabilite în acest cadru.

Chiar dacă proiectul conține și propuneri ale Consiliului Superior al Magistraturii, ale magistraților ori ale asociațiilor profesionale, formulate de-a lungul timpului, acestea reprezintă simple corecții ale sistemului actual, pregătirea nesperată a unui veritabil „experiment judiciar”, în lipsa oricărui studii și prognoze, putând determina consecințe foarte greu sau chiar imposibil de remediat.

Prin urmare, având în vedere voința majorității covârșitoare a magistraților, vă solicităm, pentru înlăturarea oricărui dubii privind deturnarea acestui proiect în defavoarea magistraturii, să dispuneți retragerea sa (respingerea în Guvern, după caz, evitând înaintarea în Parlament), cerând Ministrului Justiției să inițieze și să dezvolte un dialog concret, efectiv, cu magistrații, Consiliul Superior al Magistraturii, asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor, pentru a îmbunătăți cadrul legislativ, după efectuarea studiilor de impact convenite și după prezentarea unor motivări serioase și credibile referitoare la modificările propuse, în scopul modernizării justiției, în acord cu Mecanismul de cooperare și verificare.

Vă rugăm să primiți, Excelențele Voastre, expresia înaltei noastre considerații,

² A se vedea, cu titlu exemplificativ, Decizia nr.80 din 16 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.246 din 7 aprilie 2014, paragrafele 270 și 286, Decizia nr.260 din 8 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.318 din 11 mai 2015, paragraful 30, Decizia nr.681 din 23 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1000 din 13 decembrie 2016, paragraful 21, Decizia nr.765 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.134 din 21 februarie 2017, paragraful 48, sau Decizia nr.767 din 14 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.131 din 21 februarie 2017, paragraful 58.